

Praktische ervaring met gras/klaver weiden

F. Meijer en J. Visch (Waiboerhoeve)

Op melkvee 2 (het laag stikstofbedrijf) van de Waiboerhoeve is sinds 1988 een gras/klaver bedrijf in werking. In de afgelopen jaren is er veel geleerd en veel geschreven over de rol van klaver in de Nederlandse melkveehouderij. In dit artikel wordt vooral ingegaan op een aantal praktische aspecten van het gras/klaver systeem.

Voor het gras/klaverbedrijf geldt als belangrijk uitgangspunt dat het zelfvoorzienend moet zijn. Ingeschat werd dat de opbrengst 15-20% lager zou zijn dan een standaardgrasbedrijf.

Bij aanvang van het project werd de stikstofgift (incl. drijfmest) begrensd tot een maximum van 100 kg/ha. Als beweidingssysteem werd O₂+O₂ (melkkoeien twee dagen weiden dan naweiden met pinken en droge koeien) toegepast.

Bemestingsregime

De drijfmest wordt met de zodebemester toegevend. Op alle percelen 20 m³ per keer voor de 1^e snede. Na 1 juni volgt de tweede bemesting. Op sommige klaverarme percelen wordt een kleine "start" gift kunstmeststikstof toegediend.

Fosfaatbemesting geschiedt op basis van grondonderzoek. Naast P uit drijfmest wordt, daar waar nodig, dit aangevuld met P uit kunstmest. Op klaverrijke en op klaverarme percelen is bemesten met de zodemester praktisch uitstekend toe te passen. Uiteraard moet wel gelet worden op de (weers)omstandigheden. Sporenvorming is uit den boze evenals zodebemesten bij aanhoudende droogte zoals afgelopen zomer. De grond droogt dan nog meer uit doordat de spleten open blijven staan.

Planning

Bedrijfsboer Meijer heeft veel ervaring met graslandmanagement. De afgelopen jaren was gelijktijdig een grasbedrijf en het gras/klaverbedrijf on-

der zijn leiding.

Zijn ervaring is dat de planning van het gras/klaverbedrijf anders en moeilijker is dan het grasbedrijf. Dit komt onder meer door de weeromstandigheden:

- Bij veel regen en bij koudeperiodes neemt het klaverbestand af en wordt het gras sneller bruin en stug.
- Bij percelen met een hoger klaveraandeel (>50%) neemt bij nat weer de vertrapping sneller toe.
- Bij langdurige warmte en droogte neemt het klaveraandeel snel toe (soms wel tot 70 à 75%).

Beweiding en voederwinning

Beweiding op gras/klaverpercelen stelt andere eisen dan op een puur grasbedrijf. Percelen met minder dan 25% klaver zijn minder geschikt voor beweiding met melkkoeien, vanwege de mindere kwaliteit van het gras. Deze percelen worden meestal gemaaid voor voederwinning of door pinken en/of droge koeien geweid.

De percelen met 25-40% klaver zijn het beste geschikt voor beweiding met hoog productief vee. Trommelzucht is op klaverpercelen een moeilijk probleem. Het is zeer moeilijk te achterhalen waarom gevallen van trommelzucht optreden en eventuele voorspellingen te doen. De 2^e helft van het weideseizoen (vanaf 1 augustus) neemt de kans op oplopen toe, vooral bij wisselende weersomstandigheden. Rond het melken wordt daarom, vanaf 1 juli, kuilgras of snijmais bijgevoerd. Trommelzucht komt de laatste twee jaar niet meer voor.

Een van de moeilijke punten in het management van een gras/klaver bedrijf is de beheersbaarheid van het klaveraandeel. Het klaverpercentage van de percelen varieert van 10 tot 70%. Klaverrijke percelen zijn moeilijk te maaien omdat de klaver naar beneden zakt, vooral als de snede aan de

Opzet gras/klaverbedrijf

Oppervlakte (ha)	41
Melkkoeien	56
Jongvee	40
Veebezetting (GVE/ha)	1,9
Melkquotum (kg)	420.000
Stikstof (kg/ha)	>100

zware kant is. Het schudden moet niet te intensief en te snel gebeuren omdat er anders veel bladverlies optreedt bij de klaver. De voederwaarde van de kuil loopt dan snel terug.

Planning

Doordat er zoveel verschil in klaverbezetting is, is het plannen van beweiding cq. voederwinning erg moeilijk. Het kan voorkomen dat er zeer regelmatig in de planning gewijzigd moet worden. Dat betekent dat de bedrijfsboer er heel intensief mee bezig moet zijn. Ver vooruit denken is van wezenlijk belang, anders loopt de planning vast. Het management van het gras/klaverbedrijf is een boeiend spel en vraagt veel van het vakmanschap van de boer.

Samenvatting

Naast veel verzamelde gegevens waarover op andere plaatsen ruimschoots werd gerapporteerd zijn er een aantal belangrijke praktische ervaringen verzameld.

Doordat de zode meer open is, is er eerder kans op insporen en vertrappen bij natte omstandigheden. Bij langdurige droogte blijft het gras/klavermengsel "door" produceren en blijft de melkproductie op een goed peil. Voor een goede planning, moet de boer zeer op zijn qui vive zijn en flexibel de planning aan te passen aan veran-

derende (weers)omstandigheden. Om trommelzucht te voorkomen wordt vanaf 1 juli rond het melken wat snijmais bijgevoerd.

Bedrijfsboer Meijer (rechts) is altijd erg druk met de planning van "zijn" grasland. Hier overlegt hij met PR-onderzoekers.